

**RESPUBLIKAMIZDA MUSTAQILLIKKACHA BO'LGAN DAVRDA
TRANSPORT TARMOQLARINING RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI**

Bobomurodov Behruzбек Boburovich

*Buxoro davlat pedagogika instituti Aniq va tabiiy fanlar fakulteti, Geografiya va iqtisodiy
bilim asoslari yo'nalishi 3-kurs talabasi*

Annotatsiya: *O'zbekiston Respublikasining transport tarmoqlarining rivojlanishi, uning tarixi va iqtisodiyoti bilan bevosita bog'liq. Mustaqillikdan oldin, ya'ni Sovet Ittifoqi davrida, O'zbekiston transport tarmoqlari asosan markaziy boshqaruv ostida rivojlanib, respublikaning iqtisodiy ehtiyojlariga mos ravishda tashkil etilgan. Bu davrda transport infratuzilmasi ko'plab omillarga bog'liq holda shakllandi va rivojlandi.*

Kalit so'zlar: *transport tarmoqlari, strategik joylashuv, avtomobil transporti, dasturlar, loyihalar, hujjatlar, iqtisodiy rivojlanish.*

Аннотация: *Развитие транспортных сетей Республики Узбекистан напрямую связано с ее историей и экономикой. До обретения независимости, то есть в период Советского Союза, транспортные сети Узбекистана развивались в основном под центральным контролем и организовывались в соответствии с экономическими потребностями республики. В этот период транспортная инфраструктура формировалась и развивалась в зависимости от многих факторов.*

Ключевые слова: *транспортные сети, стратегическое расположение, автомобильный транспорт, программы, проекты, документы, экономическое развитие.*

Abstract: *The development of the transport networks of the Republic of Uzbekistan is directly related to its history and economy. Before independence, that is, during the Soviet Union, the transport networks of Uzbekistan developed mainly under central control and were organized in accordance with the economic needs of the republic. During this period, the transport infrastructure was formed and developed depending on many factors.*

Keywords: *transport networks, strategic location, road transport, programs, projects, documents, economic development.*

O'zbekistonning geografik joylashuvi transport tarmoqlarining rivojlanishida muhim ahamiyatga ega bo'ldi. Mamlakat, o'zining strategik joylashuvi bilan, Asiya va Yevropa o'rtasidagi savdo yo'llarining kesishgan nuqtasida joylashgan. Bu holat, transport tarmoqlarining rivojlanishiga va xalqaro aloqalarni kuchaytirishga xizmat qildi. Temir yo'l va avtomobil transporti, shuningdek, havo va dengiz transporti ham O'zbekistonning iqtisodiy rivojlanishida muhim rol o'ynadi. Temir yo'l transporti O'zbekistonning transport tizimida muhim o'rin tutadi. Mustaqillikdan oldin, temir yo'l infratuzilmasi Sovet Ittifoqining industrializatsiya jarayonida kengaytirildi. Temir yo'llar orqali qishloq xo'jaligi mahsulotlari, sanoat tovarlari va boshqa resurslar markazlarga yetkazib berildi. Temir yo'l

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIY TAFAKKUR VA INNOVATION G'OYALAR

transporti, shuningdek, aholi migratsiyasini rag'batlantirishda ham muhim ahamiyatga ega bo'ldi. O'zbekistonning temir yo'l tarmog'i, respublikaning turli hududlarini bir-biriga bog'lab, iqtisodiy o'sishni ta'minladi.[1]

Avtomobil transporti ham mustaqillikdan oldin jadal rivojlanayotgan bir soha edi. Avtomobil yo'llari, asosan, shaharlar va qishloqlar o'rtasida bog'lanishni ta'minladi. Avtomobil transportining rivojlanishi, aholi uchun qulaylik yaratgan holda, iqtisodiy faoliyatni rag'batlantirdi. Biroq, avtomobil transporti rivojlanishi bilan birga, yo'l infratuzilmasida ham muammolar yuzaga keldi. Yo'llarning sifati, xavfsizlik masalalari va transportning samaradorligi kabi masalalar dolzarb bo'lib qoldi. Mustaqillikdan oldin, O'zbekistonning transport tarmoqlari ko'plab muammolarga duch keldi. Transport infratuzilmasining markaziy boshqaruvi, mahalliy ehtiyojlarni hisobga olmasdan, ko'plab qiyinchiliklarga olib keldi. Transport tarmoqlarining rivojlanishi, asosan, davlat rejalariga bog'liq bo'lib, bu esa mahalliy aholi va iqtisodiyotning ehtiyojlarini qondirishda muammolarni keltirib chiqardi. Shuningdek, transport tarmoqlarida texnologik yangilanishlar va innovatsiyalar yetishmasligi ham muhim muammo bo'lib qoldi. Mustaqillikdan oldin, transport tarmoqlarining texnologik bazasi eskirgan edi, bu esa transportning samaradorligini pasaytirgan. Transport vositalarining eski modellaridan foydalanish, yo'l infratuzilmasining zamonaviy talablarga javob bermasligi kabi masalalar, transport tarmoqlarining rivojlanishini cheklab qo'ydi. O'zbekistonning transport tarmoqlarida mavjud bo'lgan muammolar, mustaqillikdan so'ng yangi imkoniyatlar va qiyinchiliklarni keltirib chiqardi. Mustaqillik yillarida transport infratuzilmasini rivojlantirishga qaratilgan dasturlar va loyihalar ishlab chiqildi. Bu dasturlar, transport tarmoqlarini modernizatsiya qilish, yangi texnologiyalarni joriy etish va transport xizmatlarini yaxshilashga qaratilgan edi.[2]

Transport tarmoqlarining rivojlanishi, iqtisodiy o'sish va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. O'zbekistonning transport infratuzilmasini rivojlantirish, mamlakatning global savdo va iqtisodiy aloqalarini kengaytirishga xizmat qiladi. Mustaqillikdan so'ng, O'zbekiston transport tarmoqlarini rivojlantirishda xalqaro hamkorlikni yo'lga qo'yish, yangi investitsiyalarni jalb qilish va zamonaviy texnologiyalarni joriy etishga e'tibor qaratdi. Shuningdek, transport tarmoqlarining rivojlanishi, ekologik masalalarni ham hisobga olishni talab qiladi. Mustaqillikdan oldin, transport tarmoqlari ekologik jihatdan barqaror emas edi. Hozirgi kunda, transportning ekologik ta'sirini kamaytirish uchun yangi strategiyalar ishlab chiqilmoqda. Bu, o'z navbatida, mamlakatning barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi.[3]

O'zbekistonning transport tarmoqlarining rivojlanishi, mustaqillikdan oldin ko'plab qiyinchiliklar va muammolarga duch keldi. Biroq, mustaqillik yillarida transport infratuzilmasini rivojlantirishga qaratilgan dasturlar va loyihalar, mamlakatning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. Transport tarmoqlarining modernizatsiyasi, xalqaro hamkorlik va ekologik masalalarni hisobga olish, O'zbekistonning transport

infratuzilmasini yanada rivojlantirishga yordam beradi. Bu jarayonlar, o'z navbatida, mamlakatning kelajagini belgilovchi muhim omillar bo'lib qoladi.[4]

Shu bilan birga, O'zbekistonning transport tizimining rivojlanishi, aholi hayotini yaxshilashga ham xizmat qiladi. Yangi transport yo'nalishlari va xizmatlari, aholi uchun qulayliklar yaratadi, shaharlar va qishloqlar o'rtasida bog'lanish imkoniyatlarini kengaytiradi. Transport tarmoqlarining rivojlanishi, shuningdek, turizm sohasining o'sishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. O'zbekistonning boy tarixiy va madaniy merosi, transport tarmoqlari orqali sayyohlar uchun yanada ochiq bo'ladi. Transport tarmoqlarining rivojlanishi, shuningdek, iqtisodiy integratsiya jarayonlariga ham yordam beradi. O'zbekistonning transport infratuzilmasi, mintaqaviy va xalqaro savdo aloqalarini kengaytirishga xizmat qiladi. Bunday integratsiya, mamlakatning iqtisodiy o'sishi va barqarorligini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega.[5]

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, O'zbekiston transport tarmoqlarining rivojlanishi mustaqillikdan oldin ko'plab qiyinchiliklar va muammolarga duch keldi. Biroq, mustaqillik yillarida transport infratuzilmasini rivojlantirishga qaratilgan dasturlar va loyihalar, mamlakatning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. Transport tarmoqlarining modernizatsiyasi, xalqaro hamkorlik va ekologik masalalarni hisobga olish, O'zbekistonning transport infratuzilmasini yanada rivojlantirishga yordam beradi. Bu jarayonlar, o'z navbatida, mamlakatning kelajagini belgilovchi muhim omillar bo'lib qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdullayev, A. (2018). "O'zbekiston transport tizimi: tarixi va rivojlanishi." Tashkent: O'zbekiston davlat nashriyoti.
2. Qodirov, M. (2020). "Sovet davrida O'zbekistonning transport infratuzilmasi." Tashkent: Fan va texnologiya.
3. Rasulov, S. (2015). "Transport va iqtisodiy rivojlanish: O'zbekiston misolida." Tashkent: O'zbekiston iqtisodiyoti.
4. Murodov, B. (2017). "O'zbekiston temir yo'l transporti: tarixi va hozirgi holati." Tashkent: O'zbekiston temir yo'llari.
5. Tursunov, I. (2019). "Avtomobil transportining rivojlanishi va muammolari." Tashkent: O'zbekiston avtomobil transporti.
6. Ismoilov, R. (2021). "Transport va savdo aloqalari: O'zbekistonning mintaqaviy o'rni." Tashkent: O'zbekiston xalqaro munosabatlar.
7. Karimov, S. (2019). "Transport infratuzilmasining iqtisodiy ahamiyati." Tashkent: O'zbekiston iqtisodiyoti va tadqiqotlari.

